EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 21.5.2003

KOM (2003) 286 slutlig

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

En förstärkt lagstadgad revision i EU

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

En förstärkt lagstadgad revision i EU

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Bakgrund och inledning ... 3

2. Ett modernt regelverk ... 5

2.1. Ett moderniserat åttonde direktiv baserat på principer ... 5

2.2. Inrättande av en föreskrivande kommitté för revision ... 5

3. Förstärkt revisionsfunktion ... 6

3.1. Användande av Internationella revisionsstandarder (ISA) för all lagstadgad revision i EU från och med 2005 ... 6

3.2. Offentlig tillsyn av revisorskåren ... 8

3.3. Företagsstyrning i förhållande till lagstadgad revision. Revisionskommittéer och intern kontroll ... 9

3.4. Regler för god revisorssed ... 10

3.5. Revisorers oberoende ... 10

3.6. Kvalitetssäkring ... 11

3.7. Utbildning och fortbildning ... 12

3.8. System för disciplinära åtgärder ... 12

3.9. Öppenhet och insyn i revisionsföretag och deras nätverk ... 13

3.10. Revisorns skadeståndsansvar ... 14

3.11. Internationella aspekter på kommissionens strategi; Sarbanes-Oxley-lagen och ömsesidigt erkännande. ... 15

4. Mot en fördjupad inre marknad för revisionstjänster ... 18

4.1. Revisionsföretags etablering i EU ... 18

4.2. Gränsöverskridande tillhandahållande av revisionstjänster ... 18

4.3. Marknadsstruktur och tillträde till EU:s revisionsmarknad. ... 18

Handlingsplan om lagstadgad revision i 10 punkter ... 20

Lista på förkortningar ... 22

1. BAKGRUND OCH INLEDNING

Enrons konkurs och de efterföljande redovisningsskandalerna har i Europeiska unionen gjort att det rests krav på en översyn av reglerna för redovisning, lagstadgad revision, företagsstyrning och värdepappersmarknaderna. De senaste tolv månaderna har investerarnas förtroende för kapitalmarknaderna undergrävts i hela världen och revisorskårens trovärdighet minskat bland allmänheten. Efterdyningarna av Enron, Förenta staternas försök att genom Sarbanes-Oxley-lagen återställa investerarnas förtroende och senare redovisningsproblem i EU nödvändiggör en översyn av EU:s prioriteringar för lagstadgad revision, som ett led i kommissionens initiativ för förbättrad företagsstyrning. Samtidigt med detta meddelande om revisionsprioriteringar kommer kommissionen att offentliggöra sitt meddelande om ”Modernare bolagsrätt och bättre företagsstyrning i Europeiska unionen”.

Att den lagstadgade revisionen i EU inte var harmoniserad var anledningen till att kommissionen 1996 företog en övergripande analys av behovet av ytterligare åtgärder beträffande lagstadgad revision inom EU. Analysen inleddes genom kommissionens grönbok från 1996[1] om ”Roll, ställning och ansvar för revisorer som utför lagstadgad revision inom Europeiska unionen”. Reaktionerna på grönboken vittnade om ett behov av mer genomgripande åtgärder inom EU än vad som föreskrivs i rådets direktiv 84/253/EEG[2] (åttonde direktivet), som i huvudsak handlar om godkännandet av lagstadgade revisorer i EU. Kommissionens politiska slutsatser av dessa analyser finns i kommissionens meddelande från 1998 ”Meddelande från kommissionen om lagstadgad revision i Europeiska unionen: vägen framåt”[3].

I meddelandet från 1998 föreslogs att en revisionskommitté skulle inrättas i EU, som skulle utforma ytterligare åtgärder i nära samarbete med revisorskåren och medlemsstaterna. Kommitténs övergripande uppgift är att höja den lagstadgade revisionens kvalitet. Huvudfrågor i dess arbete har varit extern kvalitetssäkring, revisionsstandarder och revisorers oberoende.

På grundval av kommitténs arbete offentliggjorde kommissionen i november 2000 en rekommendation om ”Kvalitetssäkring av lagstadgad revision i Europeiska unionen”[4] och i maj 2002 en rekommendation om ”Revisorers oberoende i EU”[5]. Bägge rekommendationerna håller på att genomföras av medlemsstaterna. Det har också gjorts förberedelser för att tillämpa internationell revisionsstandard (International Standards on Auditing, ISA).

Trots dessa framsteg anser kommissionen att det i den nuvarande situationen krävs ytterligare initiativ som stärker investerarnas förtroende för kapitalmarknaderna och ökar allmänhetens tilltro till revisionen i EU. Det har rests krav på att reflexartade lagstiftningsåtgärder skall undvikas och att man i stället ständigt bör sträva mot det övergripande målet att till 2005 skapa en fungerande kapitalmarknad inom EU, vilket är Europeiska rådets mål. Kommissionen är medveten om risken för ”incidentstyrt

---

1 EGT C 321, 28.10.1996, s. 1.
2 EGT L 126, 12.5.1984, s. 20.
3 EGT C 143, 8.5.1998, s. 12.
4 EGT L 91, 31.3.2001, s. 91.
5 EGT L 191, 19.7.2002, s. 22.

lagstiftande” och avser att reagera kraftfullt och effektivt men också ge ett heltäckande, balanserat och proportionellt svar - efter ett brett samrådsförfarande.

Revision är förvisso ett viktigt instrument för säkerställandet av god redovisning, men det är efter de senaste redovisningsskandalerna inte den enda faktor som är föremål för granskning. Revisionen ingår i ett större system av aktörer och tillsynsorgan i ett transparent ekonomiskt rapporteringssystem för EU:s kapitalmarknad. De föreslagna lagstiftningsinitiativen om lagstadgad revision bör därför ses mot bakgrund av kommissionens handlingsplan för finansiella tjänster och kommissionens reaktion på Enronkonkursen[6] (”En första reaktion från EU på Enron-relaterade policyfrågor”) - som fick stort gensvar på Ekofin-rådets informella möte i Oviedo i april 2002. De kompletterar också kommissionens meddelande om bolagsrätt och företagsstyrning – dess svar på Winter-rapporten. Revision är en viktig del av god företagsstyrning.

Kapitalmarknaden i EU fungerar i en global miljö, vilket yttrar sig i investerare som verkar över gränserna, aktiebolag noterade på många börser och utländska bolag som noteras på nationella börser. I detta perspektiv bör kapitalmarknaden i EU vara attraktiv för alla emittenter och investerare och garantera en hög nivå av skydd för investerare som kan förstås över hela världen. EU strävar efter detta genom att stödja och kräva att internationellt godkända standarder av hög kvalitet används som passar kapitalmarknadens sätt att fungera i EU. Standarderna skall också stödjas av en infrastruktur som säkerställer att de tillämpas på ett korrekt sätt.

Den trovärdighet som revisorerna ger den ekonomiska informationen är viktig för fler företag än bara börsnoterade aktiebolag. Detta återspeglas i gällande gemenskapsrätt, där revisionskrav föreskrivs för alla aktiebolag, alla banker och försäkringsföretag[7]. För utarbetandet av en sammanhängande och konsekvent EU-policy på revisionsområdet är syftet fortfarande att täcka alla (mer än en miljon) lagstadgade revisioner som utförs i EU, ett betydligt högre antal än EU:s 7 000 börsnoterade bolag. Vid behov bör policy och åtgärder differentieras i enlighet med graden av allmänintresse ("företag av allmänt intresse"), med särskild hänsyn till små och medelstora företags behov.

Efter EU:s första reaktion på kommissionens Enron-dokument har kommissionen samrått med ledamöterna i EU:s revisionskommitté om framtida prioriteringar.

Kapitel 2 i detta meddelande innehåller kommissionens vision om ett modernt regelverk för lagstadgad revision i EU och i kapitlen 3 och 4 beskrivs de planerade initiativen om lagstadgad revision. Kommissionens förslag till initiativ kommer att utformas i nära samarbete med EU:s revisionskommitté och i ett korrekt och öppet rättsligt förfarande.

---

6 Pressmeddelande offentliggjort on-line av GD Marknad (IP/02/584). Webbplats: http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/company/company/news/ecofin_2004_04_enron_sv.pdf

7 Krav på revision ingår i fjärde (78/660/EEG) och sjunde (83/349/EEG) bolagsrättsdirektivet, direktivet om banker (86/635/EEG) och om redovisning för försäkringsföretag (91/674/EEG). Enligt fjärde och sjunde direktivet kan medlemsstaterna undanta små företag från revisionskravet.

2. ETT MODERNT REGELVERK

2.1. Ett moderniserat åttonde direktiv baserat på principer

Meddelandet från 1998 om lagstadgad revision ledde till att kommissionens rekommendation om extern kvalitetssäkring antogs 2000 och till att rekommendationen om revisorers oberoende antogs 2002. Medlemsstaterna håller redan på att genomföra rekommendationerna och kommissionen kommer att bedöma den uppnådda harmoniseringsgraden tre år efter det att de antogs. Man bör dock inte enbart förlita sig till icke rättsligt bindande instrument för att uppnå den stränga tillämpning som krävs i den nuvarande situationen efter Enron.

Kommissionen föreslår därför att åttonde direktivet moderniseras så att det erbjuder en heltäckande rättslig grund för all lagstadgad revision i EU. I lämplig utsträckning bör dessa principer vara tillämpliga på revisionsfirmor utanför EU som utför revisionsarbete vid bolag som är noterade på kapitalmarknaden i EU. Det åttonde direktivet, som antogs 1984 och aldrig har ändrats, handlar främst om godkännande av (fysiska eller juridiska) personer som får utföra lagstadgad revision. Det innehåller också flera föreskrifter om införlivande som alla är inaktuella sedan början av nittiotalet. Det gällande åttonde direktivet saknar heltäckande regler för säkrande av en adekvat infrastruktur för revision (exempelvis offentlig tillsyn, disciplinära system och kvalitetssäkringssystem). Inte heller berör direktivet användningen av revisionsstandarder, krav på oberoende eller etiska regler. Mot bakgrund av den senaste tidens utveckling är tiden nu inne för att modernisera åttonde direktivet och göra det till en kortare, mer heltäckande del av EU-lagstiftningen, med tillräckligt tydliga principer som kan lägga grunden för all lagstadgad revision inom EU.

Den europeiska strategin för normbildning inom revision (och finansiell information) är i grunden baserad på principer och framtida åtgärder bör återspegla denna strategi. Korrekt och konsekvent tillämpning av principer kan dock kräva ytterligare klargöranden, exempelvis i form av detaljerad vägledning, rekommendationer om god sed osv. Denna strategi har följts i rekommendationen om revisorers oberoende. Tillräckligt tydliga principer i EU-lagstiftningen, kompletterade med genomförandebestämmelser, är en strategi som också ligger i linje med Lamfalussy-modellen för regleringen av värdepappersmarknaden, som nu också övervägs för bank- och försäkringssektorn.

Eftersom kapitalmarknaden i EU verkar i en global miljö, bör det vid tillämpandet av dessa principer på utländska revisionsfirmor som utför revisionsarbete på kapitalmarknaden i EU även finnas möjlighet att erkänna likvärdiga lösningar i andra rättssystem.

2.2. Inrättande av en föreskrivande kommitté för revision

Den modell för EU-policy inom lagstadgad revision som tillämpades i meddelandet från 1998 går i princip ut på ”övervakad självreglering”. Revisorskåren i EU förväntas leva upp till sitt åtagande att sköta revisionsarbetet på självregleringsbasis. I enlighet därmed finns företrädare från revisorskåren i EU:s revisionskommitté. Detta arrangemang har hittills varit fruktbart. Företrädare från yrkeskåren har i väsentlig grad bidragit till kommitténs arbete och en direkt dialog med medlemsstaternas tillsynsmyndigheter?? (regelgivande myndigheter?) underlättar den ömsesidiga förståelsen i centrala policyfrågor.

I den nuvarande situationen måste dock jämvikten förskjutas mellan företrädarna för allmänintresset och revisorskåren, så att oberoendet vid utformningen av EU:s policy kan säkras. Denna jämviktsförskjutning innebär inte att utformandet av EU:s policy inte längre skulle ta hänsyn till eller utnyttja kårens kunskaper och kapacitet. Snarare skall den, såväl synbart som faktiskt, säkerställa att allmänintresset är och förblir huvudprincipen vid utformandet av EU:s revisionspolicy. Denna jämvikt kan uppnås genom inrättandet av en föreskrivande revisionskommitté. Den nuvarande EU-kommittén för revision, som bör namnändras till den rådgivande revisionskommittén, kommer att behålla sin funktion som ett förberedande diskussionsforum mellan regelgivande ?myndigheter och revisorskåren. Den nya föreskrivande kommittén skall vara en självständig föreskrivande kommitté, enbart bestående av företrädare för medlemsstaterna, med kommissionen som ordförande. Kommissionen kommer att besluta om lämpliga genomförandebestämmelser i enlighet med kommittéförfarandena. Den nya föreskrivande kommittén bör inrättas genom en ändring av åttonde direktivet och verka i enlighet med gällande interinstitutionella kommittéförfaranden. Därmed kommer initiativ beträffande lagstadgad revision inte längre att handläggas av kontaktkommittén för redovisningsdirektiven, som kommer att fortsätta arbeta med redovisning.

Sammanfattning av insatser beträffande skapandet av ett modernt regelverk

1) **Kommissionen:** Under första kvartalet 2004 lägga fram ett förslag om en modernisering av det åttonde bolagsrättsliga direktivet, som ger ett heltäckande principbaserat direktiv som är tillämpligt på all lagstadgad revision inom EU. Det moderniserade direktivet kommer att klargöra revisorernas roll och ställning och definiera kraven på revisionens infrastruktur för säkerställandet av revision av hög kvalitet. Det skall innehålla föreskrifter om: utbildning (se 3.7), offentlig tillsyn (se 3.2), kvalitetssäkring (se 3.6), disciplinära påföljder (se 3.8), revisionsstandarder (se 3.1), etik och oberoende (se 3.4 och 3.5).

2) **Kommissionen:** Inkludera bildandet av en föreskrivande revisionskommitté i det moderniserade åttonde direktivet.

3. FÖRSTÄRKT REVISIONSFUNKTION

Efter Enron-konkursen offentliggjorde kommissionen dokumentet "En första reaktion från EU på Enron-relaterade policyfrågor", med en uttömmande översikt över de politiska åtgärderna på fem nyckelområden, inklusive lagstadgad revision. På det informella mötet i Oviedo i april 2002 gav finansministrarna i EU sitt stöd till slutsatserna i kommissionens Enron-dokument. Flertalet föreslagna initiativ (3.1–3.7 nedan) utgår direkt från dessa slutsatser. De har också diskuterats med medlemmarna i EU:s redovisningskommitté.

3.1. Användande av Internationella revisionsstandarder (ISA) för all lagstadgad revision i EU från och med 2005

Nyckeln till att få en enhetlig och hög revisionskvalitet i hela EU är att gemensamma revisionsstandarder används. EU:s revisionskommitté har sedan 1999 förberett användandet av ISA inom EU genom att jämföra ISA med medlemsstaternas revisionskrav enligt ett s.k. benchmarkingförfarande. Denna jämförelse har visat att det

redan finns en hög grad av överensstämmelse med ISA. Den har dock även visat att det krävs att ISA förbättras på vissa områden, såsom utvecklande av revisionsstandarder för internationella koncerner, uppdatering av ISA:s riskmodell för revision och framtagning av revisionsriktlinjer för Internationella redovisningsstandarder (International Accounting Standards, IAS). International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) arbetar för närvarande med att förbättra nuvarande ISA. Kommissionen uppmuntrar IAASB att fortsätta detta arbete och utveckla redovisningsstandarder av högsta kvalitet.

Kommissionen planerar att ISA skall krävas för all lagstadgad revision inom EU från och med 2005. Att framgångsrikt genomföra ett bindande krav på att tillämpa ISA inom EU från och med 2005 förutsätter att ett antal förberedelser görs: uppdatering och slutförande av analysen av skillnaderna mellan ISA och de nationella revisionskraven, utvecklande av vissa principer (”ramar”) för bedömningen av ISA, utvärdering av tänkbara godkännandesystem, framtagning av en gemensam revisionsberättelse och tillgång till översättningar av hög kvalitet till alla gemenskapsspråk. När det gäller revisorns rapportering planerar kommissionen att använda den kommande ändringen av ISA 700 (Revisionsberättelsen) som utgångspunkt för att med hjälp av Fédération des Experts Comptables Européens (FEE) analysera skillnaderna mellan i EU-yrkeskårernas nationella revisionsrapporter.

IAASB är en av de ständiga tekniska kommittéerna vid International Federation of Accountants (IFAC). Efter händelserna i Enron tror kommissionen att man på allvar bör överväga att avskilja IAASB:s utveckling av standarder från IFAC. För närvarande genomförs utvecklingen av IAASB:s revisionsstandarder i grund och botten av och för revisorskåren. Även om förbättringar nyligen har skett beträffande öppenhet och insyn samt allmänintresset bättre har tillgodosetts genom att ett mindre antal icke-revisorer upptagits i IAASB, innebär den överordnade ledningsstrukturen i IFAC att den kontrolleras av den internationella revisorskåren. För allmänintresset vore det mer trovärdigt med ett från IFAC fristående organ för utveckling av standarder, som främst utgick från allmänintressets perspektiv, lett av en majoritet internationella intressenter som inte är revisorer. Detta skulle EU lättare kunna erkänna.

Sammanfattning av insatser beträffande ISA

1) Kommissionen: Genom detta meddelande tillkännage EU:s mål att från och med 2005 använda ISA för all lagstadgad revision inom EU.

2) Kommissionen: Rådgivande revisionskommittén : Genom förberedelser säkerställa ett framgångsrikt införande av ISA från och med 2005. Detta innebär: analys av EU:s och medlemsstaternas revisionskrav som inte täcks av ISA, en gemensam revisionsberättelse, översättningar av hög kvalitet, att initiativ tas till ytterligare förbättringar av IFAC/IAASB:s förfarande för utveckling av revisionsstandarder, bland annat genom att säkerställa att allmänintresset korrekt beaktas.

3) Om den preliminära analysen ger tillfredsställande resultat, avser **kommissionen** föreslå ett bindande instrument där användning av ISA krävs från och med 2005.

3.2. Offentlig tillsyn av revisorskåren

Offentlig tillsyn är viktigt för att bevara förtroendet för revisionsfunktionen. Den nuvarande urgröpningen av detta förtroende beror delvis på allmänhetens uppfattning om att varje självreglerande yrkesgrupp riskerar intressekonflikter när den skall hantera sina egna tillkortakommanden.

På EU-nivå har offentlig tillsyn hittills endast behandlats i kommissionens rekommendation om kvalitetssäkring. Ytterligare initiativ bör utgå från vad som redan har överenskommits, som kravet på att majoriteten i ett sådant tillsynsorgan skall bestå av personer som inte är yrkesrevisorer.

Den befintliga organisationen för offentlig tillsyn av kvalitetssäkring skiljer sig medlemsstaterna emellan beroende på revisorskårens befintliga tillsynsstrukturer och vilken betydelse sektorsspecifik övervakning av revisionskvalitet har. Tillsynsmyndigheter för värdepapper eller sektorsspecifika tillsynsmyndigheter kan företräda allmänintresset. Initiativ till offentlig tillsyn bör dock även uppmärksamma andra intressenters eventuella roll. Ingen enskild övervakare eller intressent täcker in dessa olika intressen vid övervakningen av revisorer som utför mer än en miljon lagstadgade revisioner i EU.

För harmoniseringen av offentlig tillsyn krävs det först en analys av likheterna och skillnaderna mellan medlemsstaternas nuvarande system för offentlig tillsyn. EU:s revisionskommitté har redan börjat analysera befintliga system för offentlig tillsyn och diskutera minimikrav (principer) för nationella system, för att få en konsekvent offentlig tillsyn i hela EU. När det gäller offentlig tillsyn bör följande frågor lösas:

- **tillsynens omfattning** (exempelvis utbildning, godkännande, fastställande av standarder, kvalitetssäkring, disciplinära system)

- **tillsynens befogenheter** (exempelvis utredande och disciplinära befogenheter)

- **tillsynsorganens sammansättning** (exempelvis majoritet av icke-revisorer, regelrätta nomineringsförfaranden)

- **tillsynens öppenhet och insyn** (exempelvis offentliggörande av årliga arbetsprogram och aktivitetsrapporter)

- **finansiering** (exempelvis inte endast genom revisorskåren).

I den växande kapitalmarknaden i EU behövs en gemensam samordningsmekanism för att samla de nationella systemen till ett sammanhängande, effektivt alleuropeiskt nätverk. Det är viktigt att de som ansvarar för den offentliga tillsynen på nationell nivå kan träffas regelbundet för att diskutera sina problem, utbyta erfarenheter och utveckla god praxis. Med hänsyn till subsidiaritetsprincipen anser kommissionen att medlemsstaterna även i fortsättningen bör svara för det praktiska genomförandet av tillsynen. Som sin roll ser kommissionen att främja närmandet av principer och praxis i den kommitté vars ordförande den tillsätter. En gemensam effektiv samordningsmekanism skulle sedan bedöma behovet av godkännande och tillsyn av utländska revisionsfirmor som utför revisionsarbete vid företag vars värdepapper handlas på reglerade kapitalmarknader i EU. Vilket initiativ som än ses som lämpligast i den viktiga frågan om offentlig tillsyn, måste det förankras i det moderniserade åttonde direktivet.

Sammanfattning av insatser beträffande offentlig tillsyn

1) **Kommissionen och Rådgivande revisionskommittén**: Analys av befintliga system för offentlig tillsyn.

2) **Kommissionen**: Fastställa vilka minimikrav (principer) på offentlig tillsyn som skall anges i åttonde direktivet.

3) **Kommissionen**: Definiera en samordningsmekanism inom EU som sammanlänkar de nationella systemen till ett effektivt EU-nätverk.

3.3. Företagsstyrning i förhållande till lagstadgad revision. Revisionskommittéer och intern kontroll

Ser man på revisorns roll i företagsstyrningen, är ett av huvudmålen att revisorer som utför lagstadgad revision bör ha ett lämpligt mått av oberoende i förhållande till företagsledningen. Klart är att revisorn inte bör bli alltför familjär med eller beroende av företagsledare som tar fram finansiella rapporter som han förväntas granska objektivt och kritiskt, i aktieägares och andra intressenters intresse. Kommissionen kommer därför att överväga att i det moderniserade åttonde direktivet utveckla principer för revisorers förordnande, entledigande och arvodering, som skulle säkerställa en grundläggande ”självständighet” i förhållande till företagsledningen. Lika viktiga frågor är revisorernas kommunikation med kontrollorganet[8] och principerna för kontrollorganets ledamöters oberoende och kompetens samt fungerande arbetsrutiner.

Revisionskommittéer kan spela en särskilt viktig roll för ledandet av företag genom att hjälpa revisorerna att hålla distansen till ledningen. Revisionskommittéer bidrar till redovisning och lagstadgad revision av hög kvalitet samt till väl fungerande, verkningsfull intern kontroll, inbegripet internrevisionens arbetssätt.

Alla ledamöter av EU:s revisionskommitté har betonat behovet av att klargöra revisorernas och revisionskommittérnas roll och funktion i förhållande till företagens system för företagsstyrning. Men kraven på revisionskommitteér liksom dessas sammansättning är också en fråga om företagsstyrning. Därför behandlas revisionskommittérna i kommissionens parallella meddelande ”Modernare bolagsrätt och bättre företagsstyrning i Europeiska unionen”.

En annan viktig fråga när det gäller företagsstyrning är ansvaret för och kvaliteten på företags system för intern kontroll, inbegripet internrevisionen. I EU tillämpas flera olika regelverk för företagsstyrning och i vissa medlemsstaters lagstiftning krävs att den lagstadgade revisorn särskilt skall rapportera om systemet för intern kontroll.

---

[8] Kontrollorgan: Organ eller grupp av personer i ett företags ledningsstruktur med uppgift att utöva tillsyn över den verkställande ledningen som en förtroendeman för investerare och, om så krävs i nationell lag, för andra intressenter, exempelvis anställda, och som består av, eller åtminstone inbegriper, andra personer än företagsledningen, exempelvis en styrelse, en revisionskommitté, en grupp icke arbetande styrelseledamöter eller externa styrelseledamöter.

Kommissionen föreslår att den granskar den rådande situationen i EU beträffande revisorernas roll vid utvärdering och rapportering om system för intern kontroll, för att eventuellt lägga fram förslag i denna fråga.

Sammanfattning av insatser beträffande företagsstyrning/revisionskommittéer

1) **Kommissionen**: I ett moderniserat åttonde direktivet fastställa principer för följande: att förordna, entlediga och fastställa arvode till revisorer som utför lagstadgad revision samt kommunikationen med revisorerna.

2) **Kommissionen**: Föreslå granskning av den rådande situationen i EU beträffande revisorernas roll vid utvärdering av och rapportering om system för intern kontroll.

3.4. Regler för god revisorssed

De senaste redovisningsskandalerna har hos allmänheten skapat intryck av att vissa revisorer har ett etiskt sett klandervärt beteende. Detta har fäst uppmärksamheten på etiska riktlinjer för revisorer (samt behovet av att följa dessa i praktiken). Som utgångspunkt föreslår kommissionen att den i samarbete med rådgivande kommittén för revision analyserar befintliga nationella regler för god revisorssed och IFAC:s internationella etiska regler (Code of Ethics). Denna analys skulle även kunna användas för att kartlägga behovet av harmoniserade regler för god revisorssed. Allmänna principer kunde anges i det åttonde direktivet, som redan innehåller vissa principer för god revisorssed, som principen om yrkesmässig integritet.

Sammanfattning av insatser beträffande regler för god revisorssed

Kommissionen/rådgivande kommittén för revision: Analysera befintliga nationella regler om god revisorssed samt IFAC:s etiska regler (Code of Ethics), för att bedöma behovet av ytterligare åtgärder.

3.5. Revisorers oberoende

Kommissionens rekommendation om revisorers oberoende antogs den 16 maj 2002 (2002/590/EEG). Den följer en nyskapande strategi baserad på principer, som ger revisorer som utför lagstadgad revision en solid grund för sin bedömning av riskerna för oberoendet. I EU-modellen är huvudmålet enkelt: revisorn bör inte utföra lagstadgad revision, om denne har finansiella, affärs-, anställnings- eller andra relationer till sin uppdragsgivare (eller erbjuder annat än revisionstjänster), som en omdömesgill och insatt tredje part skulle anse äventyra revisorns oberoende. Principmodellen är, med tillräcklig vägledning om hur principerna skall tillämpas, sannolikt en av de bästa garantierna i

världen för revisorers oberoende, eftersom den gör det möjligt för dem att hantera alla situationer där oberoendet hotas.

Rekommendationen utgör ett viktigt steg framåt för harmoniseringen i en fråga som är kontroversiell och svår att reglera. Flertalet medlemsstater är redan i färd med att genomföra rekommendationen och via den rådgivande kommittén för revision kommer kommissionen att noga följa detta. Nyligen inträffade redovisningsskandaler har understrukit att vad som främst kan undergräva investerarnas förtroende är (intrycket av) revisorernas brist på oberoende. Kommissionen föreslår att rekommendationens grundprinciper förs in i det moderniserade åttonde direktivet, så att det erbjuder en solid rättslig bas för revisorernas oberoende i EU. Efter de senaste redovisningsskandalerna har vissa krävt ännu hårdare restriktioner för revisorer. Nya skandaler kan dock göra att kärnan i kommissionens modell ifrågasätts och hårdare åtgärder krävs. Kommissionen föreslår därför att en studie genomförs av hur en mer restriktiv hållning till extra tjänster, i syfte att undvika potentiella intressekonflikter, skulle påverka revisorernas oberoende och revisorskåren.

Sammanfattning av insatser beträffande revisorers oberoende

1) **Kommissionen:** Föra in principerna om revisorers oberoende i det moderniserade åttonde direktivet, för att främja revisorernas oberoende i enlighet med kommissionens existerande rekommendation om revisorers oberoende.

2) **Kommissionen:** Studie av effekten av en mer restriktiv hållning till tilläggstjänster som tillhandahålls revisionsklienten.

3.6. Kvalitetssäkring

I november 2000 offentliggjorde kommissionen en rekommendation om ”Kvalitetssäkring av lagstadgad revision i Europeiska unionen”. Med anledning av denna rekommendation kommer alla revisorer i EU som utför lagstadgad revision att från och med 2003 bli föremål för ett eget system med extern kvalitetssäkring och offentlig övervakning. Kommissionen kommer 2003 att se över resultaten av dess genomförande.

Alla medlemsstater har angett att de vid utgången av 2003 skall ha nått överensstämmelse med rekommendationens krav. Kommissionen kommer att använda övervakad självutvärdering genom en standardiserad enkät för att kontrollera att kvalitetssäkringssystemen genomförts korrekt i alla medlemsstaterna.

Dessutom kommer krav på kvalitetssäkringssystem som motsvarar rekommendationen att införas i åttonde direktivet.

Sammanfattning av insatser beträffande kvalitetssäkring

1) **Kommissionen:** Översyn under 2003 av medlemsstaternas genomförande och ikraftträdande när det gäller rekommendationen om kvalitetssäkring.

2) **Kommissionen:** Föra in krav på kvalitetssäkringssystem i det moderniserade åttonde direktivet.

3.7. Utbildning och fortbildning

För att kunna uppfylla kraven på bred och djup kompetens måste revisorer inhämta omfattande kunskaper, utveckla färdigheter samt insikt i yrkesetik. Egen utbildning och fortbildning är oundgängliga. Av detta skäl, och för säkrande av harmonisering, anges i åttonde direktivet vilka ämnen som måste ingå i en revisors utbildningsplan.

För att säkerställa fortsatt relevanta utbildningskrav bör utbildningsplanens innehåll utvärderas med hänsyn till viktig utveckling inom praxis och redovisning (exempelvis IAS-reglering), med beaktande av internationell forskning och utveckling. Sådan utvärdering bör utnyttja internationella riktlinjer för utbildning, som IFAC:s Internationella utbildningsstandarder för yrkesrevisorer.

När så är möjligt bör de reviderade kraven också utformas till principer, för att få den flexibilitet som krävs för att vara i takt med god praxis. En sådan metod bör inte inkräkta på harmoniseringen av utbildningsplanen som varit mycket användbar i samband med EU-utvidgningen.

I det åttonde direktivet bör särskilt principen om kontinuerlig fortbildning ingå.

Sammanfattning av insatser beträffande utbildning och praktik

1) **Kommissionen/rådgivande kommittén för revision**: Undersöka hur relevanta EU:s gällande krav på ämnesområden som skall ingå i kursplanen är i förhållande till utvecklingen.

2) **Kommissionen:** Överväga införandet av principen om kontinuerlig fortbildning i det moderniserade åttonde direktivet.

3.8. System för disciplinära åtgärder

System för disciplinära påföljder är viktiga instrument för att åtgärda och undvika bristfällig revisionskvalitet. Samtidigt är de också ett sätt för revisorskåren att offentligt visa sin trovärdighet. Tillämpning av lämpliga påföljder krävs redan i åttonde direktivet. Dessutom krävs i kommissionens rekommendation om kvalitetssäkring en systematisk koppling mellan otillfredsställande resultat av kvalitetskontroller och påföljder enligt det disciplinära systemet.

Även om skillnader mellan juridiska och rättsliga system kan göra det svårt att harmonisera påföljder, kommer kommissionen att överväga ytterligare åtgärder för ökad konvergens av disciplinförfaranden, särskilt vad gäller öppenhet och insyn samt publicitet. Ett krav på samarbete i gränsöverskridande fall kommer att införas, såsom i direktivet om marknadsmissbruk. Mer konkret bör system för disciplinära åtgärder omfattas av offentlig tillsyn (se avsnitt 3.3.). Kraven på lämpliga påföljder i åttonde direktivet kommer att förstärkas genom att alla medlemsstater åläggs att ha ett adekvat och effektivt påföljdssystem.

Sammanfattning av insatser beträffande disciplinåtgärder

1) **Kommissionen och Rådgivande revisionskommittén**: Utvärdera nationella system för disciplinåtgärder i syfte att fastställa gemensamma metoder och införa krav på samarbete i gränsöverskridande ärenden.

2) **Kommissionen/rådgivande kommittén för revision:** Definiera principen om lämpliga och effektiva påföljdssystem i det moderniserade åttonde direktivet.

3.9. Öppenhet och insyn i revisionsföretag och deras nätverk

Det finns farhågor för en betydande brist på överensstämmelse mellan revisionsföretagens image som globala yrkesutövare och den grad av kontroll som utövas över enskilda medlemsföretag i det internationella nätverket. Internationella nätverk är ofta baserade på tämligen lösa överenskommelser mellan separata och oberoende juridiska enheter som inte ger avgörande kontroll över (och ansvar för) enskilda medlemsföretags förfarande för att godkänna och bibehålla klienter, revisionsförfaranden, delägarnas beslutsfattande osv. När ett av de internationella nätverken för revisionsföretag nyligen kollapsade tydliggjordes nätverksarrangemangens lösliga karaktär.

Det finns därför en risk för att förväntningarna på att ett märkesnamn samtidigt står för en jämförbar hög revisionskvalitet överallt i världen inte kan infrias. För att klargöra denna situation är det nödvändigt att säkerställa en miniminivå av öppenhet och insyn i revisionsföretag, i deras nätverk och vad gäller deras förhållande till nätverket. Särskild vikt bör läggas vid information som är av betydelse för de system för intern kvalitetssäkring i sådana nätverk som avser att garantera en likvärdig revisionskvalitet i alla medlemsföretag. Kommissionen kommer att närmare redogöra för i vilka situationer upplysningar krävs och hur minimikraven på upplysningar bör utformas. Kommissionen betraktar öppenhet och insyn som naturliga krav på revisionsföretag vars affärsverksamhet i grund och botten består i att garantera öppenhet i företagens finansiella rapportering.

Kommissionen kommer även att noga följa arbetet i det internationella Forum of Firms[9].

---

[9] Forum of Firms (FOF), som startade sin verksamhet i januari 2001, är en organisation bestående av internationella byråer som utför revision av bokslut som används eller kan komma att användas över nationsgränserna. Medlemmarna i FOF har frivilligt förbundit sig att uppfylla vissa krav, inberäknat att underställas en världsomspännande oberoende kvalitetsgranskning. Webbplats på Internet http://www.ifac.org/Forum_of_Firms/

Sammanfattning av åtgärder för öppenhet och insyn i revisionsföretag och deras nätverk

Kommissionen: Utveckla upplysningskrav för revisionsföretag och deras nätverk som skulle kunna införas i det åttonde direktivet

3.10. Revisorns skadeståndsansvar

Kommissionen konstaterade i sitt meddelande om lagstadgad revision från 1998 att en majoritet av dem som lämnat synpunkter på grönboken gav uttryck för uppfattningen att det är omöjligt och onödigt att harmonisera yrkesmässigt skadeståndsansvar, medan kommissionen samtidigt fick starkt stöd från revisorskåren för att vidta åtgärder på detta område.

Som svar på detta påbörjade kommissionen en undersökning av civilrättsliga ansvarssystem som slutfördes i januari 2001.[10] En av slutsatserna av undersökningen var att revisorns skadeståndsansvar utgör en del av ett vidare nationellt civilrättsligt ansvarssystem och att skillnader i revisorers civilrättsliga ansvar härrör från grunddragen i de nationella rättsordningarna. Det är därför mycket svårt att harmonisera begreppet yrkesmässigt skadeståndsansvar.

Diskussionerna av undersökningen inom EU:s revisionskommitté visade att det råder enighet om att revisorer som utför lagstadgad revision bör hållas ansvariga för sina försummelser. Revisorskåren uppfattar emellertid begreppet solidariskt ansvar som problematiskt, eftersom det innebär att den som har lidit skada kan kräva sitt totala skadestånd från en part, oberoende av proportionalitetshänsyn.

Kommissionen betraktar revisorns rättsliga ansvar huvudsakligen som en drivkraft för revisionskvalitet och anser inte att det är nödvändigt att harmonisera eller begränsa revisorns skadeståndsansvar. Det kan emellertid finnas behov att undersöka de vidare ekonomiska effekterna av de nuvarande ansvarsordningarna.

---

[10] En undersökning av system för civilrättsligt ansvar för lagstadgade revisorer inom ramen för den inre marknaden för revisionstjänster i Europeiska unionen http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/company/audit/docs/auditliability.pdf

Sammanfattning av åtgärder som gäller revisorns rättsliga ansvar

Kommissionen: Analysera de ekonomiska effekterna av system för revisorers skadeståndsansvar.

3.11. Internationella aspekter på kommissionens strategi; Sarbanes-Oxley-lagen och ömsesidigt erkännande.

I detta meddelande underbyggs den befintliga EU-politiken på området lagstadgad revision och åtgärderna som föreslås och dess konsekvenser bör även beaktas i det vidare internationella sammanhanget med en global kapitalmarknad. I detta hänseende är antagandet av Sarbanes-Oxley-lagen och de tillämpningsbestämmelser som därefter antagits av SEC (Securities and Exchange Commission) och PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) i USA särskilt intressanta och betydelsefulla.

Ända sedan den slutliga lagstiftningsfasen för antagandet av Sarbanes-Oxley-lagen avslutats i mitten av juli 2002, har kommissionen uttryckt allvarliga farhågor beträffande de åtgärder som föreslås. Ett viktigt problem utgör särskilt de onödiga effekterna av att Sarbanes-Oxley-lagens tillämpningsområde innefattar företag och revisorer i EU. Samtidigt som kommissionen delar Sarbanes-Oxley-lagens målsättningar och stöder många av de åtgärder som föreskrivs i lagen kräver skillnader i EU:s kulturella och rättsliga miljö ömsesidigt erkännande av USA av lika effektiva europeiska lösningar. En transatlantisk (och global) kapitalmarknad kan inte uppnås om inte EU och USA ömsesidigt erkänner jämförbarheten i högkvalitativa regelsystem.

Kommissionen har i samordning med medlemsstaterna fastställt 7 huvudsakliga problemområden grovt indelade i frågor om företagsstyrning respektive revision. Det gäller följande områden: bestyrkande av bokslut och interna kontrollsystem, registrering av EU-revisionsföretag i USA, direkt amerikansk tillgång till revisionsarbetspapper i EU, revisorers oberoende, lån till bankledningar och revisionskommittéer. På grundval av denna analys har kommissionen redan fört diskussioner om regleringsfrågor, i synnerhet med SEC, men även med beslutsfattare i den amerikanska kongressen, samt deltagit i internationella rundabordskonferenser om revisorers oberoende och registreringen av utländska revisionsföretag hos PCAOB. Huvudsyftet med dessa diskussioner har varit att nå erkännande av att EU regleringsmodell för att skydda investerare och andra intressenter är likvärdig med de amerikanska reglerna.

Resultatet av dessa ansträngningar är blandat. SEC och PCAOB har inte erkänt begreppet likvärdighet som en grund för EU-omfattande undantag i deras regelutformning. De undantag som USA beviljat i de regler som hittills antagits syftar främst till att lösa vissa regelkonflikter.

Kommissionen är särskilt bekymrad över kraven på registrering av EU-revisionsföretag hos US PCAOB före utgången av april 2004. Kommissionen fortsätter av följande skäl att motsätta sig tanken på registrering av EU-revisionsföretag:

- likvärdiga system för registrering och tillsyn har redan införts i medlemsstaterna (och har funnits sedan slutet på 1980-talet),

- åtgärderna som föreslås i detta meddelande visar att EU:s policy styrker att en bred regleringsmässig likvärdighet råder mellan systemen,

- PCAOB:s tillsynssystem är för närvarande under utveckling och det är inte tydligt vilka följder registreringen av utländska företag får, vare sig nu eller i framtiden,

- Det finns viktiga lagkonflikter med både europeisk och nationell lagstiftning vad gäller uppgiftsskydd och yrkesmässig tystnadsplikt.

Av ovan nämnda skäl står kommissionen fast vid sitt förslag om ett moratorium för att diskutera och lösa registreringsfrågor med syftet att uppnå en effektiv tillsyn av EU-revisionsföretag grundad på hemlandskontroll och ömsesidigt erkännande, en ståndpunkt som fick stöd av EU:s finansministrar vid Ekofinrådets informella möte den 5 april i år. Med hänvisning till PCAOB:s beklagliga beslut uppmanar kommissionen enträget SEC som fortfarande måste godkänna PCAOB-reglerna (vilket förväntas ske i mitten av juni) att undanta EU-revisionsföretag från registrering, på grundval av avsnitt 106 c i Sarbanes-Oxley-lagen. Denna fråga skulle kunna diskuteras vidare i samband med regleringsdialogen mellan EU och USA om finansiella marknader eller i ett bredare internationellt sammanhang.

Om det skulle misslyckas kommer EU att behöva överväga parallella lösningar t.ex. att kräva registrering av amerikanska revisionsföretag i EU, en åtgärd som inte kommer att bidra till att skapa en rationell och kostnadseffektiv global kapitalmarknad. Det är inte godtagbart för EU att ha sina revisionsföretag reglerade av Förenta staterna. EU bör nu försöka inleda förhandlingar med USA för att hitta en godtagbar lösning i god tid före april 2004, slutdatum för registrering av utländska revisionsföretag.

Eftersom den europeiska kapitalmarknaden fungerar i ett globalt sammanhang bör tillämpningen av de principer som kommer att införas i EU-lagstiftningen även på revisionsföretag från tredje land som utför revisionsuppdrag med anknytning till kapitalmarknaden i EU göra det möjligt att arbeta för ömsesidigt erkännande av likvärdiga lösningar inom andra regleringssystem.

Följande åtgärder i detta meddelande är relevanta ur ett internationellt perspektiv:

Revisionsstandarder (se 3.1)

Obligatorisk användning av de högkvalitativa revisionsstandarderna ISA i EU skulle inte bara bidra till att skapa en intern marknad för revisionstjänster men skulle också utgöra en sund bas för internationellt ömsesidigt erkännande av revisioner som utförts i tredje

land av revisorer från tredje land. Financial Stability Forum (FSF)[11] har uppgivit ISA-standarderna som en av de 12 viktigaste standarderna för att säkerställa sunda finansiella system. Kommissionen beklagade i detta sammanhang att den i USA gällande synen på revisionsstandarder såsom den anges i Sarbanes Oxley-lagen och det aktuella PCAOB-beslutet om fastställande av revisionsstandarder i USA inte följer en motsvarande internationell inriktning med ömsesidigt godkännande av en heltäckande uppsättning internationellt erkända högkvalitativa revisionsstandarder. En övertygande EU-strategi om obligatorisk användning av ISA-standarder för all lagstadgad revision i EU från och med 2005 skulle kunna få betydande övervältringseffekter på övriga länder. Detta skulle kunna bli startpunkten för en global konvergens på motsvarande sätt som den utveckling mot konvergerande standarder som utlöstes av EU-förordningen om antagande av IAS-standarder, där Australien och Nya Zeeland följt i EU:s spår.

Offentlig tillsyn (se 3.2)

En mekanism för samordning av nationella system för offentlig tillsyn på EU-nivå skulle också kunna utgöra en viktig grundval för en regleringsdialog om frågor kring revisionspolitik med regleringsansvariga från tredje land inklusive med PCAOB och/eller SEC.

Revisorers oberoende (se 3.5)

Genom Sarbanes-Oxley-lagen och den efterföljande tillämpningsbestämmelsen från SEC om revisorers oberoende infördes i USA ett mer restriktivt och regelbaserat synsätt. Denna amerikanska regelbaserade modell ligger vare sig i linje med EU:s strategi som grundas på principer och förhindrande av risker eller i linje med IFAC uppförandekod om god revisorssed som i stora drag motsvarar EU:s synsätt (och som rekommenderas av IOSCO (International Organisation for Securities Commissions)). Även om SEC i sitt slutliga regelbeslut den 22 januari 2003 har beaktat en del av de farhågor som uttrycks, beklagar kommissionen att SEC inte har tagit hänsyn till kommissionens förslag om ett fullständigt undantag. Kommissionen kommer att fortsätta regleringsdialogen med SEC och PCAOB om regler för revisorers oberoende och andra revisionsfrågor för att finna riktiga lösningar som på ett rationellt och effektivt sätt kommer att skydda investerares och övriga intressenters intressen.

Kvalitetssäkring (se 3.6)

Genom Sarbanes-Oxley-lagen ändrades radikalt systemet för kvalitetssäkring för amerikanska revisionsföretag (och potentiellt även för utländska revisionsföretag) genom att PCAOB tilldelades ansvar för inspektioner. Kommissionens rekommendation om kvalitetssäkring går i sak längre än den modell för kvalitetssäkring som föreskrivs i Sarbanes-Oxley-lagen. Kommissionen kommer därför att nära följa utvecklingen i USA även i syfte att säkerställa att den (framtida) amerikanska kvalitetssäkringen för amerikanska revisionsföretag som utför revisionsuppdrag med anknytning till EU:s kapitalmarknad är likvärdig.

---

[11] På initiativ av finansministrarna och centralbankscheferna i G7-gruppen sammanförs inom FSF företrädare på hög nivå för nationella myndigheter, internationella finansiella institutioner, reglerings- och tillsynsorgan och centralbanker.

4. MOT EN FÖRDJUPAD INRE MARKNAD FÖR REVISIONSTJÄNSTER

4.1. Revisionsföretags etablering i EU

Kommissionen föreslår att alla onödiga begränsningar som skulle kunna försvåra gränsöverskridande ledning eller ägande av revisionsföretag inom EU tas bort. De nuvarande bestämmelserna i det åttonde direktivet och deras införlivande i medlemsstaternas lagstiftning har inte skapat likvärdiga konkurrensvillkor och skulle effektivt kunna förhindra upprättandet av fullt integrerade EU-revisionsföretag. Krav på ägande och ledning bör dessutom ses över mot bakgrund av de ändringar i fördraget och den rättspraxis som stadfästs sedan det åttonde direktivet antogs 1984. Kommissionen förordar slutligen möjligheten att fritt välja bolagsform för revisionsföretag. Kommissionen anser att marknadstillträde för revisionsföretag bör underlättas genom att kraven på ägandet begränsas till vad som är strikt nödvändigt för att skydda revisorers oberoende.

4.2. Gränsöverskridande tillhandahållande av revisionstjänster

Genom ansträngningarna inom EU att ytterligare harmonisera särskilda frågor som exempelvis utbildning, revisionsstandarder och revisorers oberoende läggs en viktig grund för en bättre integrerad inre marknad för revisionstjänster. Trots att det i ingressen till det åttonde direktivet uttryckligen anges att det inte är ett direktiv om ömsesidigt erkännande, är vissa av dess bestämmelser tydligt relevanta för ömsesidigt erkännande. Dessa bestämmelser kommer att omprövas i linje med det nyligen framlagda förslaget om erkännande av yrkeskvalifikationer[12], som avser att tillåta tillhandahållande av tjänster på grundval av inhemska kvalifikationer.

På detta stadium anser inte kommissionen att modellen med reglering av hemmedlemsstaten är lämplig i fallet med revisorer som utför lagstadgad revision. Av en lagstadgad revisor krävs grundläggande kunskaper om värdmedlemsstatens lagstiftning på områdena finansiell rapportering, beskattning, bolagsrätt, socialförsäkring osv. Intill dess lagstiftningen på dessa områden är tillräckligt likformig är det nödvändigt att bibehålla särskilda skyddsbestämmelser när det gäller ömsesidigt erkännande av revisorer. I detta hänseende förordar samtliga medlemmar av EU:s revisionskommitté att man bibehåller medlemsstaternas nuvarande rätt att själva välja den mest lämpliga metoden för att verifiera att revisorn från en annan medlemsstat har de erforderliga kunskaperna. Detta synsätt kan försvaras med hänvisning till de särskilda krav vad gäller allmänintresset som direktivet i fråga skyddar på EU-nivå.

4.3. Marknadsstruktur och tillträde till EU:s revisionsmarknad.

Redovisningsskandaler i USA har medfört att ett av de "fem stora" revisionsnätverken kollapsat. Som en följd av detta återstår endast fyra stora internationella revisionsnätverk. Detta kan komma att föranleda oro för konkurrensproblem inom vissa segment av marknaden för revisionstjänster som exempelvis börsnoterade bolag. Effekterna på revisionsmarknaden av att ett av de stora nätverken försvunnit håller på att undersökas land för land av den ansvariga avdelningen inom kommissionen. Frågor om koncentrationen på revisionsmarknaden i EU ställdes också i Europaparlamentet. I USA

---

[12] Bryssel den 7 mars 2002 KOM(2002) 119 slutlig 2002/0061 (COD)

föreskrivs i Sarbanes-Oxley-lagen att USA:s "Comptroller General" skall genomföra en studie av utvecklingen mot ökad koncentration inom revisionsbranschen sedan 1989 och möjliga konsekvenser av minskad konkurrens. Kommissionen föreslår att utföra en undersökning av revisionsmarknadens nuvarande struktur i EU.

Sammanfattning av åtgärder för att fördjupa den inre marknaden för revisionstjänster

1) **Kommissionen:** Underlätta etableringen av revisionsföretag genom att ta bort inskränkningar i fråga om krav på ägande, förvaltning och ledning som anges i artikel 2 i det åttonde direktivet.

2) **Kommissionen:** Undanta tillhandahållande av revisionstjänster från att omfattas av förslaget om erkännande av yrkeskvalifikationer genom att ändra det åttonde direktivet genom att införa ett krav på lämplighetstest som villkor för ömsesidigt erkännande.

3) **Kommissionen:** Genomföra en undersökning av revisionsmarknadens struktur och marknadstillträde i EU.

HANDLINGSPLAN OM LAGSTADGAD REVISION I 10 PUNKTER

Prioriteringar på kort sikt 2003-2004

Åtgärd	Beskrivning
Modernisering av det åttonde direktivet	Kommissionen kommer att lägga fram ett förslag om en modernisering av det åttonde bolagsrättsdirektivet från 1984 för att se till att det finns ett heltäckande principbaserat direktiv som är tillämpligt på all lagstadgad revision i EU. Det moderniserade åttonde direktivet kommer att innehålla tillräckligt tydliga principer för offentlig tillsyn, extern kvalitetssäkring, revisorers oberoende, god revisorssed, revisionsstandarder, disciplinåtgärder och förordnande och entledigande av revisorer som utför lagstadgad revision.
Förstärkning av reglerings-infrastrukturen i EU	Förslagen till en modernisering av det åttonde direktivet kommer även att omfatta inrättandet av en föreskrivande revisionskommitté. Kommissionen kommer (via kommittéförfaranden) att besluta om de genomförandeåtgärder som krävs för att bekräfta principerna som fastställs i det moderniserade åttonde direktivet. Den nuvarande revisionskommittén i EU som omdöps till Rådgivande revisionskommittén och består av företrädare för medlemsstaterna och revisorskåren, kommer att fortsätta sitt arbete som en rådgivande kommitté.
Förstärkning av den offentliga tillsynen över revisionsyrket på EU-nivå	Kommissionen kommer i samråd med Rådgivande revisionskommittén att analysera de befintliga offentliga tillsynssystemen. Kommissionen kommer att utveckla minimikrav (principer) för offentlig tillsyn som kan införlivas i det åttonde direktivet. Kommissionen kommer att definiera en samordningsmekanism på EU-nivå för att sammanlänka nationella system för offentliga tillsyn till ett effektivt EU-nätverk.
Krav på tillämpning av internationella revisions-standarder (ISA) för all lagstadgad revision i EU från och med 2005.	Kommissionen och den rådgivande revisionskommittén kommer att förbereda åtgärder för att säkerställa ett framgångsrikt genomförande av internationella revisionsstandarder (ISA) från och med 2005. Dessa kommer att innefatta följande: en analys av de av EU:s och medlemsstaternas revisionskrav som inte omfattas av internationella revisionsstandarder, utarbetande av ett godkännandeförfarande, en gemensam utformning av revisionsberättelse samt översättningar av hög kvalitet. Kommissionen kommer att arbeta på att uppnå ytterligare förbättringar av förfarandet inom IFAC/IAASB för att fastställa revisionsstandarder, bland annat genom att säkerställa att allmänintresset i full utsträckning beaktas. Principen om förenlighet med ISA kommer att införas i det åttonde direktivet. Under förutsättning att resultaten av den preliminära undersökningen är tillfredsställande kommer kommissionen att lägga fram förslag till ett bindande rättsligt instrument med krav på obligatorisk användning av ISA från och med 2005.

Prioriteringar på medellång sikt 2004-2006

Åtgärd	Beskrivning
Förbättrat system för disciplin-åtgärder	Kommissionen och Rådgivande revisionskommittén kommer att bedöma nationella system för disciplinåtgärder i syfte att fastställa gemensamma synsätt och kommer att införa en skyldighet för medlemsstaten att samarbeta i gränsöverskridande ärenden. Kommissionen kommer att förstärka de befintliga kraven genom att införa en princip för lämpliga och väl avvägda påföljdssystem i det moderniserade åttonde direktivet.
Främjande av öppenhet och insyn i revisions-företagen och deras nätverk	Kommissionen kommer att utveckla upplysningskrav för revisionsföretag som bland annat behandlar deras relationer med internationella revisionsnätverk.
Företags-styrning, stärkta revisions-kommittéer och stärkt intern kontroll	Kommissionen och Rådgivande revisionskommittén kommer att arbeta med frågor om förordnande, entledigande och arvodering av revisorer som utför lagstadgad revision, samt om kommunikationen med revisorn. Kommissionen och Rådgivande revisionskommittén kommer att granska revisorers medverkan vid bedömningen av och rapporteringen om interna kontrollsystem i syfte att fastställa om det finns behov för ytterligare initiativ.
Att stärka revisorns oberoende samt regler för god revisorssed	Kommissionen kommer att genomföra en studie av effekterna av en mer restriktiv syn på tilläggstjänster som tillhandahålls revisionsklienten. Kommissionen kommer att fortsätta dialogen mellan EU och USA på regleringsområdet om revisorers oberoende med SEC och/eller PCAOB vilken syftar till att förmå USA att erkänna att EU:s synsätt är likvärdigt deras. Kommissionen och Rådgivande revisionskommittén kommer att analysera befintliga nationella regler för god revisorssed och IFAC:s regler för god revisorssed för att överväga ytterligare lämpliga åtgärder.
Att fördjupa den inre marknaden för revisionstjänster	Kommissionen kommer att arbeta på att underlätta etablering av revisionsföretag genom att föreslå att förbehåll i det nuvarande åttonde direktivet som gäller ägande och ledning av revisionsföretag avskaffas. Kommissionen kommer att undanta tillhandahållande av revisionstjänster från sitt förslag om erkännande av yrkeskvalifikationer genom att ändra det åttonde direktivet så att det innefattar en princip om ömsesidigt erkännande. Kommissionen kommer att genomföra en undersökning av revisionsmarknadens struktur och tillträdet till revisionsmarknaden i EU.
Granskning av revisorers skadeståndsansv ar	Kommissionen kommer att genomföra en undersökning för att analysera de ekonomiska effekterna av olika system för revisorers skadeståndsansvar .

Lista på förkortningar

FEE: Fédération des Experts Comptables Européens

FSF: Financial Stability Forum

IAASB International Auditing and Assurance Standards Board

IAS: International Accounting Standards

IFAC: International Federation of Accountants

IOSCO: International Organisation for Securities Commissions

ISA: International Standards on Auditing

PCAOB: Public Company Accounting Oversight Board

SEC: Securities and Exchange Commission

SME: Small and Medium Sized Enterprises

SOA: Sarbanes-Oxley Act